

PATVIRTINTA

Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinės
mokyklos direktoriaus
2017 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. V1-98

PRITARTA

Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos
darbuotojų susirinkime 2017 m. birželio 8 d.
protokolu Nr. V8-1

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinėje mokykloje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. Į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos.

3.2. Kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti.

3.3. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) supažindinami su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtina tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

5.2. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

- 5.3. Besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 5.4. Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kitas suaugęs asmuo.
- 5.5. Patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias.
- 5.6. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 5.7. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 5.8. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkantis, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. 1-42 patvirtintu „Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“ kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II SKYRIUS

PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.
8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.
10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys, paskirti įsakymu. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis ir patvirtina Mokyklos tvarkos apraše, kurie kasmet:
- 10.1. inicijuoja anoniminę vaikų, tėvų ir mokytojų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar kuratorių dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);
 - 10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
 - 10.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
 - 10.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;
 - 10.7. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
11. Klasės auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje (Nuobaudų kopėtėlės, patvirtintos 2016 m. sausio 13 d. direktoriaus įsakymu Nr.V1-3), teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas nedelsiant:

12.1. įsikiša (taikoma OLWEUS PPP 6 žingsnių taisyklės) įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas, t. y. 4 OLWEUS PPP taisykles prieš patyčias ir mokyklos elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus bei mokykloje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės auklėtoją, socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

12.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai, atliekami nedelsiant, įtarus ir/ar pastebėjus patyčias kibernetinėje erdvėje ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių kibernetinėms patyčioms sustabdyti;

13.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus bei mokykloje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.4. informuoja klasės auklėtoją, socialinį pedagogą apie kibernetines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

13.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. užpildo mokykloje nustatytą pranešimo apie patyčias formą;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

14.3. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

15. Klasės auklėtojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Mokyklos tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

16. Mokyklos vaiko gerovės komisija (ar konkretūs Mokyklos tvarkos apraše nurodyti asmenys) įvertinusi turimą informaciją:

16.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.2. informuoja apie esamą situaciją mokyklos vadovą, Marijampolės savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos skyrių ir Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Švietimo skyrių;

16.3. atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi nedelsiant informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turi nedelsiant informuoti mokyklos

vadovą (jo nesant vadovo pavaduotoją), kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Mokyklos vadovas (jo nesant vadovo pavaduotojas), sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos tvarkos apraše. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus mokykla informuoja kompetentingas valstybės ir Marijampolės savivaldybės institucijas.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

21. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ar kuratorius ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Mokykla, vykdo ilgalaikę tikslinę patyčių prevencijos programą OLWEUS.

23. Mokykloje mokiniai nebudi, budi mokytojai pagal mokyklos vadovo patvirtintą grafiką.

24. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

25. Mokyklos vadovas metinėje veiklos ataskaitoje Marijampolės savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie šio tvarkos aprašo įgyvendinimą, mokykloje naudojamas aktyvias patyčių prevencijos priemones ir nustatytus patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

**MARIJAMPOLĖS „ŠALTINIO“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE
TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO**

2017 m. birželio 19 d. Nr.
Marijampolė

Vadovaudamasis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo, patvirtinto Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. 1-42, 9-10 punktais,

t v i r t i n u Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos aprašą (pridedama).

į g a l i o j u Rimą Baronienę, direktoriaus pavaduotoją ugdymui, Eriką Penkauskiene, socialinę pedagogę, Raimondą Bliūdžiuvienę, mokyklos psichologę, koordinuoti Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą.

Laikiniai atliekanti direktoriaus
pareigas

Rima Baronienė